

For meget kvinde, for meget queer, for meget sort

Det amerikanske performanceikon Vaginal Davis blander skarp normkritik med humor, punk med glamour og selvscenesættelse med historiebevidsthed. I sidste uge gæstede hun København

Af Pauline Bendsen

»Oh my god, you're so young ... and vibrant!« udbryder Vaginal Davis og kigger ud på det københavnske kunstpublikum, der sidder bænket foran hende.

Latter.

»I er yngre end embryoer! Stamceller – så unge er I,« tilføjer hun så på affekteret amerikansk med stemte s'er.

Hun har netop gjort sin entre med droningevink og store smil på en lille scene i Kunstakademiets festsal. Hendes energi vækker rummet med det samme. Hun er høj og bredskuldret, klædt i en grå, ankel-lang kjole, der krøller lidt efter en tur i kufferten, og grå, meget højhælede sko. Hun slår en grøn, glimtende vifte ud og siger med et suk: »Mit hoved er fuld af lort! Jeg har så meget jetlag, at jeg ikke ved, hvad der kommer ud af mig.«

Vaginal Davis har netop taget turen fra det Los Angeles, hvor hun er født, og hvor hun siden begyndelsen af 1970'erne har skabt sig et navn inden for et væld af kunstneriske genrer. Navnet Vaginal Davis har hun taget som en hyldest til Black Panther-aktivisten Angela Davis, som er et af hendes største forbilleder.

Vaginal Davis var en af frontfigurerne i L.A.'s undergrundskunstscene: Hun var en del af punk og -performancegruppen The Afro Sisters, hun producerede *zines* (selvudgivne modkultursmagasiner), hun lavede kunst, performances og ikke mindst en række hjemmegjorte, budgetløse film, der dengang blev afvist af alle filmfestivaler, men som i dag har fået kultstatus.

»Jeg blev konstant afvist af homofilmfestivalerne. De svarede altid, at mine film var forfærdelige, og at jeg aldrig burde lave film igen,« har Davis tidligere fortalt i et tv-interview.

Dengang følte hun sig som en konstant outsider, hun var hverken mainstream, men passede heller ikke ind i den 'alternative kultur'.

»Jeg var altid for gay til punkerne og for punk til *the gays*.«

Kollektivistisk og politisk

Det seneste årti har Vaginal Davis boet i Berlin, hvor hun blandt andet laver perfor-

mances som en del af kunstnerkollektivet CHEAP Collective.

Selv om hun i den grad er en diva med hang til selvmytologisering og selvopfundne biografi, har hun en kollektivistisk tilgang til kunsten, fortæller ph.d. ved Institut for Kunst og Kulturvidenskab Cecilie Ullerup Schmidt, som har inviteret Vaginal Davis til København for at give sin talk og en efterfølgende workshop. Arrangementet er første del af programmet for Curriculum – en offentlig skole for performancekunst, som Ullerup Schmidt har taget initiativ til.

Vaginal Davis skiller sig ud fra samtidens performancekunst, fordi hun er så bevidst om den historie, hun er en del af, siger Cecilie Ullerup Schmidt.

»Hun væver konstant tråde til andre kunstnere, tænkere, modeskabere og til sin egen mor. Det, synes jeg, er stærkt: Hun udtrykker hele tiden, at hun har lavet noget sammen med nogle andre. Det står i modsætning til en tendens i tiden, hvor vi ser en individualisering af signaturen. Hvis du

”

'It's crazy'. Jeg havde aldrig forestillet mig, at jeg ville blive repræsenteret af kommercielle gallerier i New York og London, eller at min kunst ville begynde at sælge

Vaginal Davis
Performancekunstner

går ind og ser en soloudstilling med en performancekunstner som Marina Abramovic, så nævner hun nok eksmanden Ulay – men ellers er der tilsyneladende ikke andre, hun har arbejdet sammen med i sit hele virke.«

Stilen i Vaginal Davis' performances og film er grænsesøgende, karikerende og manisk, men hun bruger ofte humoren til at invitere beskueren indenfor – som når hun eksempelvis lader et »*Written and directed by: Woody Allen*« (med klassisk Woody Allen-typografi) tone frem efter en hardcore performancevideo.

Freaken som spejl

På scenen i den grå festsal har Vaginal Davis vist klip fra sit store arkiv af film om nynazister, slavehandel og queermiljøet. Hun har fortalt om sin egen families historie som sexslaver og om den voksende fattigdom i Los Angeles.

Det er blevet tid til spørgsmål fra salen, som Davis mest bruger som affyringsrampe til anekdoter og vittigheder. En ung mand med meget lange negle og en jakke med påsyede knaster spørger hende, om man kan bruge freaken som stereotyp til at vise, hvor freaky det normale faktisk også er. Davis svarer med en lang associationsrække, der ikke rigtigt adresserer spørgsmålet. I stedet ender hun med at fortælle om en metode, hun kalder *artistic stalking*, og som hun vil anbefale alle at prøve: »I skal bare følge efter folk og se, hvad de laver,« siger hun.

Vaginal Davis virker til at have rystet jetlagget af sig, så hun tager en runde i lokalet, mens hun roser udvalgte blandt publikum.

»Hende her kender jeg! Maria er en fantastisk kunstner. *They're all wrapped up in the house of you, honey! And you, oh glamour, with your glamorous row of friends!*«

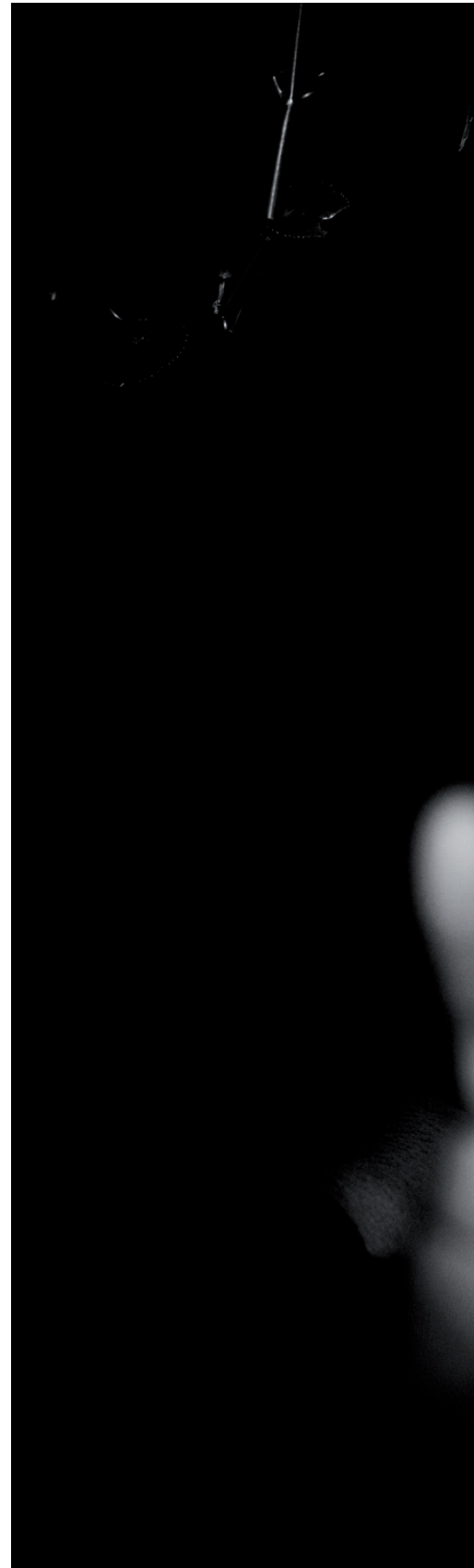
Hun vrikker videre, hujer og siger abelyde, som glider over i mere feminine glædeshyl. Til sidst sætter hun sig helt tæt op af en ung mand og begynder at hulke:

»Jeg håber ikke, jeg invaderer dit personlige rum, *please* sig, at jeg ikke invaderer dit personlige rum.«

Hun slutter runden af oppe ved podiet med et: »Åh, nogle gange bliver jeg bare revet med.«

Oprindelseshistorien

Efter talken møder jeg Vaginal Davis, der sidder ved et lille improviseret sminkebord i et

stort, tomt rum, som støder op mod kunstakademiets festsal. Hun takker mig overstrømmende for at være kommet, byder på te og begynder så med blød stemme at fortælle mig, hvordan hendes kunstneriske praksis har rod i hendes barndom:

»Jeg voksede op i et hjem, hvor der kun var kvinder. Jeg havde fire søstre og en mor. Min mor var fantastisk. Hun talte aldrig højt, men alle i kvarteret var bange for hende, fordi hun havde sådan en feminin kraft og autoritet.«

På trods af en livslang rolle som outsider er den historie, Vaginal Davis fortæller om sin opvækst, fuld af *empowerment*. Det lugter lidt af ønsketænkning.

Vaginal Davis' mor var kunstner uden at vide det selv, siger hendes datter:

»Jeg ville ikke have fået en kunstnerisk karriere, hvis ikke det var for min mor. Hun lavede kunst ved at bruge ting fra husholdningen, og det kopierede jeg. Min mor lavede kostumer til mig, som jeg tog på i skole. Hun var en fantastisk syerske.

»*She could just whip it up,*« siger Vaginal Davis med en beundrende rysten på hovedet og slår den grønne vifte ud.

»Jeg var så rebelsk som barn. Allerede

dengang ville jeg gøre min egen ting, og jeg var interesseret i at lave kunst, der ikke var lineær.»

I slutningen af 1970'erne besluttede Vaginal sig for at »seksualisere Angela Davis' navn og bare blive hende«, som hun formulerer det.

Hendes mor, der kom fra en meget troende baggrund, støttede ifølge Davis helt op om denne beslutning: »Da jeg som teenager en dag sagde til min mor, at jeg ville kalde mig selv for Vaginal Davis, sagde hun bare 'Well all right, miss Davis'.«

Ønsketænkningens magt

At det kan være svært at afgøre, hvilke dele af Vaginal Davis' fremstilling af sin evigt støttende mor, man kan tage for gode varer, ser Cecilie Ullerup Schmidt som symptomatisk for en performancekunstner, der hele tiden skaber og omskaber sin identitet i sin kunst og efterlader beskueren i uvished.

»Der er et vigtigt ord i den franske filosof Jacques Derridas kernetekst om performancekunst, og det er ordet *måske*. Du kan ikke regne med, at en given ytring er sand. Det ligger dybt i performancekunsten som genre,« siger Cecilie Ullerup Schmidt.

»Der er en politisk forning af den virkelighed, Vaginal Davis gengiver, for hun holder ikke igen med at fortælle om vold mellem hvide og sorte, eller *hate crimes* imod homoseksuelle. Der bliver ikke malet nogen lyserøde billeder der. Så måske handler det om, hvilke fortællinger, hun ønsker skal stå tilbage? Altså bliver det en fortælling om, at moren synes, det er helt fint, at hun havde lyst til at blive en kvinde, men at der ude i samfundet var trusler og

VAGINAL DAVIS

- ✘ Performance- og billedkunstner, filmskaber, musiker og dj.
- ✘ Født og opvokset i Los Angeles. Vil ikke oplyse sit præcise fødeår, men var teenager i 1970'erne.
- ✘ Bosiddende i Berlin siden 2006.
- ✘ En del af performancekollektivet CHEAP Collective.

modstand mod den identitet. Det er jo virkelig roden i performancekunst og -studier: At tro på ordet som en magtfuld instans, som man heldigvis også kan erobre og ikke kun være underlagt.»

Cecilie Ullerup Schmidt tager en lang tænkepause, da jeg beder hende karakterisere Vaginal Davis' kunstneriske strategi og, ja, væremåde. Det kan nemlig være svært at skelne de to.

»Jeg tror, jeg vil kalde det en *queer*-strategisk essentialisme: Man overgør, hvad man er. På en måde er Vaginal Davis jo alt for meget på alle parametre: For meget kvinde, for meget queer, for meget sort,« siger hun.

Ved at 'overspille' sin egen rolle gør Davis os andre opmærksomme på, hvilke roller vi selv mere eller mindre bevidst udspiller – og hun understreger, hvor mange usagte normer for opførsel og udseende, der er i de sociale rum, vi bevæger os rundt i.

»Hun synliggør, hvad der ellers ville være usynligt, sådan at det neutrale rum ikke længere automatisk er den hvide, mandlige middelklasses rum,« siger Ullerup Schmidt.

Efter showet spørger jeg Vaginal Davis, hvordan det føles pludselig at blive inviteret indenfor af de miljøer og kunstinstitu-

Vaginal Davis er en diva med hang til selvmytologisering. Navnet har hun taget som en hyldest til Black Panther-aktivisten Angela Davis – et af performancekunstnerens største forbilleder. Foto: Sigrid Nygaard

tioner, hvor hun ikke var velkommen før.

»It's crazy. Jeg havde aldrig forestillet mig, at jeg ville blive repræsenteret af kommercielle gallerier i New York og London, eller at min kunst ville begynde at sælge. Der er bare en vis *zeitgeist* i luften. Der er mange unge, der har lyst til at arbejde med performancekunstens muligheder, og der er megen interesse for os, der har lavet den type kunst i lang tid. Det gælder bare om ikke at dø,« siger hun og griner.

»Du får noget opmærksomhed, og så skal du bare lade være med at dø.«